

Pažyma

Demografija, migracija ir integracijos politikos pokyčiai Norvegijoje

Pažymyje apžvelgiama Norvegijos demografinė situacija, gimstamumo, migracijos ir prieglobsčio tendencijos bei pagrindiniai migracijos ir integracijos politikos pokyčiai 2024–2026 m. Dokumente analizuojami tiek statistiniai rodikliai, tiek politinio diskurso raida, ypatingą dėmesį skiriant gimstamumo didinimui, pabėgėlių politikai ir darbo rinkos apsaugai.

Demografinė padėtis

Norvegijos gyventojų skaičius per pastaruosius dešimtmečius nuosekliai augo. Nuo 1950 m. gyventojų padaugėjo apie 2,3 mln., o 2025 m. šalyje gyveno beveik 5,6 mln. gyventojų. Pagrindinis pastarojo laikotarpio gyventojų augimo veiksnys – imigracija, ypač nuo 2004 m., kai imigracijos mastai tapo gerokai didesni nei ankstesniais metais.

Šis augimas vyko nepaisant to, kad gimstamumas Norvegijoje pasiekė rekordiškai žemą lygį. Bendras gimstamumo rodiklis (TFR) šiuo metu siekia 1,4 vaiko vienai moteriai, t. y. gerokai mažiau nei kartų kaitai reikalingas lygis.

Norvegija, kaip ir dauguma Europos šalių, susiduria su ryškia gyventojų senėjimo tendencija. Šiuo metu vidutinis gyventojų amžius siekia 40,1 metų, o vidutinė tikėtina gyvenimo trukmė – 83,8 metų. Per artimiausią dešimtmetį prognozuojama, kad 65 metų ir vyresnių asmenų bus daugiau nei vaikų ir paauglių (0–19 m.). Ypač sparčiai augs labai vyresnio amžiaus gyventojų grupė: 80 metų ir vyresnių asmenų skaičius iki 2050 m. daugiau nei padvigubės, o iki 2100 m. gali siekti beveik 1 mln. gyventojų. Ši grupė tradiciškai yra intensyvūs sveikatos ir socialinės priežiūros paslaugų naudotojai, todėl tai kels naujus iššūkius darbo rinkai, sveikatos apsaugai ir socialinių paslaugų sistemai.

Gimstamumo mažėjimo priežastys ir valstybės politikos atsakas

2026 m. vasario 9 d. Gimstamumo komiteto ataskaita pateikia išsamią analizę apie gimstamumo mažėjimo priežastis, galimą poveikį visuomenei ir siūlomas politikos priemones. Bendras gimstamumo rodiklis sumažėjo nuo 1,98 vaiko vienai moteriai 2009 m. iki 1,4 – 2023 m. (žemiausias rodiklis šalies istorijoje), nors 2024 m. fiksuotas nedidelis augimas. Apklausos rodo, kad norvegai norėtų turėti daugiau vaikų, nei jų susilaukia realiai.

Komitetas identifikuoja dvi pagrindines priežastis: (1) vėlyvą jaunų žmonių įsitvirtinimą suaugusiųjų gyvenime (ilgesnės studijos, vėlesnis įėjimas į darbo rinką, būsto ir partnerystės atidėjimas) ir (2) mažėjantį šeimų, turinčių daugiau nei du vaikus, skaičių, susijusį su darbo ir šeimos derinimo sunkumais bei sveikatos iššūkiais nėštumo ir gimdymo metu. Taip pat išskiriami

platesni veiksniai: socialinė ir ekonominė atskirtis, besikeičiančios vertybės, laiko trūkumas bei neigiamos ankstyvos tėvystės patirtys.

Komitetas siūlo tris strategines kryptis:

1. Sudaryti sąlygas greitesniam jaunų žmonių perėjimui į suaugusiųjų gyvenimą (švietimo, darbo rinkos ir būsto politikos priemonėmis).
2. Stiprinti sveikatos paslaugas būsimiems ir naujiems tėvams, ypač nėštumo, gimdymo ir pogimdyminės priežiūros srityse.
3. Gerinti darbo ir šeimos gyvenimo pusiausvyrą.

Pagrindinės siūlomos priemonės:

- Vaikų priežiūra ir atostogos - garantuota vieta darželyje nuo 1 metų amžiaus, lankstesnė tėvystės išmokų sistema, galimybė gauti iki 70 savaičių atostogų su 70 % atlygio kompensavimu.
- Finansinė parama jauniems tėvams (iki 30 m.) - 25 000 NOK papildoma išmoka, 25 000 NOK studijų paskolos sumažinimas ir papildomi vaiko pinigai (šiai priemonei pritaria 11 iš 12 komiteto narių).
- Sveikatos politika - pagalbinių apvaisinimo paslaugų prieinamumo didinimas, didesnis dėmesys pogimdyminei priežiūrai.
- Būsto politika - būsto pasiūlos didinimas ir priemonės, mažinančios būsto kainų augimą.
- Darbo laiko lankstumas - siūlomas pilotinis projektas su trumpesniu darbo laiku mažus vaikus auginantiems tėvams.

Ataskaita bus teikiama viešoms konsultacijoms ir vėliau taps pagrindu Vyriausybės baltajai knygai dėl šeimos ir gimstamumo politikos.

Imigracijos tendencijos

Norvegija išlieka gryniosios imigracijos šalimi, kurioje atvykstančiųjų skaičius nuosekliai viršija išvykstančiųjų skaičių. Pastaraisiais metais imigracijos mastai buvo itin dideli: 2022 m. atvyko apie 90 tūkst. asmenų, 2023 m. – apie 86 tūkst., o 2024 m. imigracija sumažėjo iki 66 tūkst., tačiau vis dar išliko gerokai aukštesnė nei iki 2022 m. fiksuoti lygiai. Imigracijos sumažėjimas 2024 m. daugiausia siejamas su mažesniu Ukrainos pabėgėlių srautu.

2025 m. duomenimis, Norvegijoje gyveno 1 045 658 užsienyje gimę asmenys, sudarantys 18,7 % visų gyventojų (per metus šis skaičius išaugo 3,7 %). Gyventojai, turintys imigracinę kilmę (imigrantai ir Norvegijoje gimę imigrantų vaikai), sudaro 21,4 % šalies gyventojų.

Šiek tiek daugiau nei pusė visų imigrantų Norvegijoje yra kilę iš Šiaurės ar kitų Europos šalių. Apie trečdalis imigrantų atvykę iš Azijos, o 11 % – iš Afrikos. Santykinai nedidelė dalis (mažiau nei 5 %) yra kilę iš Šiaurės, Centrinės ir Pietų Amerikos bei Okeanijos.

Pagal kilmės šalį didžiausią imigrantų grupę sudaro Lenkijos piliečiai – daugiau nei 111 tūkst. asmenų 2025 m. Dėl pastarųjų metų geopolitinių įvykių itin sparčiai išaugo ukrainiečių bendruomenė, kuri tapo antra pagal dydį imigrantų grupe – daugiau nei 80 tūkst. asmenų 2025 m. Kitos didelės imigrantų grupės: Lietuva (43 tūkst.), Sirija (40,7 tūkst.), Švedija (37,2 tūkst.), Somalis (27,6 tūkst.) ir Vokietija (27,4 tūkst.).

Imigracijos priežastys: 45 % visos imigracijos sudaro pabėgėliai, 23 % šeimos migracija, 20 % darbo migracija, 5 % studijų tikslu atvykę asmenys.

Prieglobstis ir pabėgėliai

Prašymų suteikti prieglobstį skaičius mažėja: nuo 5735 prašymų 2023 m. iki 4970 2024 m., o preliminarūs 2025 m. duomenys rodo žemiausią lygį per pastarąjį dešimtmetį. 2024 m. daugiausia prieglobsčio prašymų pateikė Sirijos piliečiai (43 %), po jų – Ukrainos (16 %) ir Eritrėjos (6 %) piliečiai. 2025 m. duomenys rodo didesnę Ukrainos piliečių dalį tarp pareiškėjų. Leidimų gyventi suteikimas prieglobsčio prašytojams sumažėjo nuo 2190 (2023 m.) iki 1518 (2024 m.).

2025 m. pradžioje pabėgėliai sudarė apie 6 % visų Norvegijos gyventojų ir beveik 35 % visų imigrantų. Iš 333,5 tūkst. asmenų, turinčių pabėgėlio kilmę, 261,5 tūkst. atvyko kaip pagrindiniai pabėgėliai, o 72 tūkst. – per šeimos susijungimą. Didžiausios pabėgėlių grupės yra ukrainiečiai, po jų – pabėgėliai iš Sirijos, Somalio, Eritrėjos, Irako, Afganistano, Irano ir Bosnijos ir Hercegovinos.

Migracijos ir integracijos politikos pokyčiai

2024–2025 m. Norvegija įgyvendino reikšmingus migracijos ir integracijos politikos pakeitimus, kuriais siekiama griežtinti nuolatinio gyvenimo šalyje sąlygas, stiprinti darbo rinkos apsaugą bei prisitaikyti prie išaugusių migracijos srautų, ypač dėl karo Ukrainoje.

Vienas svarbiausių pokyčių susijęs su nuolatinio leidimo gyventi reikalavimais. Nuo 2025 m. rugsėjo tapo privaloma pareiškėjams išlaikyti žodinį norvegų kalbos testą A2 lygiu bei socialinių studijų egzaminą. Šie testai pakeitė iki šiol galiojusią pareigą lankyti atitinkamus kursus. Taip pat buvo padidintos minimalios darbo užmokesčio ribos kvalifikuotiems darbuotojams, siekiant jas suderinti su esamu darbo užmokesčio lygiu rinkoje. Kartu pristatytas atnaujintas veiksmų planas kovai su socialiniu dempingu ir nusikalstamumu darbo rinkoje, skirtas stiprinti užsienio darbuotojų teisių apsaugą.

Ukrainos pabėgėlių laikina apsauga Norvegijoje

Norvegija tęsia laikinosios kolektyvinės apsaugos schemą nuo karo Ukrainoje pasitraukusiems asmenims, kuri buvo įvesta 2022 m. kovą. Pagal naujausius teisės aktų pakeitimus, asmenims,

kurie ir toliau patenka į kolektyvinės apsaugos schemos taikymo sritį, suteikiama teisė automatiškai pratęsti leidimą gyventi ketvirtyiems metams. Atsižvelgiant į neapibrėžtą saugumo situacijos Ukrainoje raidą, Norvegija neatmeta galimybės pratęsti kolektyvinę apsaugą ir penktiesiems metams, tačiau galutinis sprendimas šiuo klausimu dar nėra priimtas.

2024 m. rugsėjį buvo pakeistos imigracijos taisyklės, numatant, kad kolektyvinė apsauga nebetaikoma asmenims, kurie turėjo nuolatinę gyvenamąją vietą Ukrainos regionuose, Norvegijos institucijų (UDI ir Apeliacinės komisijos UNE) pripažintuose saugiais. Iš pradžių saugiais buvo laikomi šeši Vakarų Ukrainos regionai (oblast), o 2025 m. sausį, atlikus papildomus saugumo vertinimus, prie šio sąrašo buvo pridėta dar aštuonios Vakarų ir Vidurio Ukrainos sritys. Taigi iš viso 14 Ukrainos regionų šiuo metu laikomi saugiais, o iš šių teritorijų kilusių asmenų prašymai nagrinėjami pagal individualios, o ne kolektyvinės apsaugos taisykles. Šie pakeitimai netaikomi iš Ukrainos į Norvegiją evakuotiems pacientams bei artimiems šeimos nariams asmenų, kuriems jau suteikta kolektyvinė apsauga. Taip pat pabrėžiama, kad asmenys, kuriems kolektyvinė apsauga buvo suteikta anksčiau ir kurie gyveno dabar saugiais laikomuose regionuose, nepraranda teisės pratęsti savo leidimų gyventi.

Norvegijos repatriacijos (savanoriško grįžimo) schema taikoma asmenims, gavusiems leidimą gyventi po apsaugos prašymo pateikimo, jų šeimos nariams bei kvotiniams pabėgėliams. Iki 2022 m. rugsėjo mėn. ši schema buvo naudojama ribotai, tačiau Ukrainos piliečiams suteikus galimybę ją naudotis, susidomėjimas išaugo. 2025 m. stebimas reikšmingas Ukrainos piliečių, norinčių grįžti į Ukrainą, skaičiaus augimas. Rengiant peržiūrėtą 2025 m. nacionalinį biudžetą, repatriacijų prognozė buvo padidinta nuo 1 000 iki 4 450 asmenų, o tam skirtas finansavimas padidintas 61,6 mln. NOK. 2022–2025 m. pirmąjį pusmetį daugiau nei 7 000 ukrainiečių pateikė prašymus repatriacijos paramai gauti, iš kurių apie 3 319 jau grįžo į Ukrainą. 2026 m. vyriausybė prognozuoja apie 4 800 repatriacijų.

Politinį diskursas migracijos ir prieglobsčio politikos srityje

2024–2026 m. Norvegijoje pastebimas reikšmingas politinio diskurso sugriežtėjimas migracijos ir prieglobsčio politikos klausimais. Diskusijos apima tiek konkrečius sprendimus dėl pabėgėlių iš Ukrainos ir Sirijos, tiek platesnius debatus apie nacionalinį manevro laisvės mastą tarptautinės teisės ir Europos žmogaus teisių sistemos kontekste.

2024 m. rugsėjį Vyriausybė pripažino šešias Vakarų Ukrainos teritorijas saugiomis, todėl iš šių teritorijų atvykę asmenys neteko teisės į kolektyvinę apsaugą. 2025 m. sausį saugių teritorijų sąrašas buvo išplėstas, įtraukiant dar aštuonias Vakarų ir Centrinės Ukrainos vietas. Šie sprendimai buvo dalis platesnio ribojančių priemonių paketo Ukrainos pabėgėlių atžvilgiu.

2024 m. gruodį, po režimo pasikeitimo Sirijoje, viešojoje erdvėje iškilo klausimas dėl Sirijos pabėgėlių galimo grąžinimo. Kelios Europos valstybės, įskaitant Norvegiją, 2025 m. birželio mėn. laikinai sustabdė Sirijos piliečių prieglobsčio prašymų nagrinėjimą. Nors dalis politinių veikėjų pasisakė už repatriacijos galimybės svarstymą, humanitarinės organizacijos ir teisės ekspertai

pabrėžė, kad padėtis Sirijoje išlieka nestabili ir neatitinka tarptautinės teisės nustatytų saugaus ir savanoriško grįžimo kriterijų. Ypatingas susirūpinimas išreikštas dėl daugiau nei 2 000 Sirijos pabėgėlių, gyvenančių priėmimo centruose, kurių teisinis statusas tapo neapibrėžtas.

2025 m. sausį teisingumo ministrė Astri Aas-Hansen viešai pareiškė, kad Norvegija yra atvira svarstyti galimybę steigti prieglobsčio prašytojų priėmimo ar grąžinimo centrus už šalies ribų. Šis požiūris siejamas su siekiu apriboti neteisėtą migraciją, sumažinti spaudimą nacionalinėms priėmimo ir gerovės sistemoms bei suvienodinti Norvegijos praktiką su kitomis Šiaurės ir Europos valstybėmis.

Tuo pačiu Norvegija kartu su kitomis Šiaurės šalimis parėmė Danijos iniciatyvą Europos Taryboje, kuria siekiama pasiųsti politinį signalą Europos Žmogaus Teisių Teismui dėl platesnių galimybių deportuoti sunkius nusikaltimus padariusius užsieniečius. Nors Vyriausybė pabrėžia pagarbą Europos žmogaus teisių konvencijai ir teismo nepriklausomumui, viešojoje erdvėje akcentuojamas poreikis didinti nacionalinę sprendimų priėmimo laisvę saugumo klausimais.

Papildomai, 2025 m. pradžioje Vyriausybė inicijavo administracinius nurodymus, leidžiančius deportuoti asmenis, siejamus su organizuotais nusikalstamais tinklais, net ir tais atvejais, kai jie dar nėra nuteisti Norvegijoje. Ši priemonė pristatoma kaip išimtinis saugumo instrumentas.

Dėl Norvegijos Vyriausybės planuojamos pabėgėlių integracijos sistemos reformos

Norvegijos Vyriausybė paskelbė apie esminę pabėgėlių integracijos ir socialinės paramos sistemos reformą, bei 2026 m. sausio 23 d. pateikė teisės aktų pakeitimus viešoms konsultacijoms. Pagrindinis reformos tikslas – padidinti pabėgėlių įsidarbinimą, sustiprinti integraciją ir užtikrinti ilgalaikį gerovės valstybės tvarumą. Siūloma per pirmuosius 5 metus po pabėgėlio įsikūrimo savivaldybėje panaikinti teisę į socialinę paramą ir būsto išmokas, jas pakeičiant nauja integracijos išmoka, susieta su aktyvia dalyvavimo darbo rinkoje pareiga.

Pasak darbo ir socialinės įtraukties ministrės Kjersti Stenseng, tai didžiausia integracijos politikos reforma per daugiau nei 20 metų. Vyriausybė pabrėžia, kad šiuo metu pabėgėlių užimtumas siekia apie 50 % ir yra ženkliai mažesnis nei bendras šalies vidurkis. Reforma taip pat siejama su augančiu kvalifikuotos darbo jėgos poreikiu, ypač sveikatos ir priežiūros sektoriuje. Pasak ministrės, pagrindinis reformos tikslas – priversti daugiau žmonių dirbti, nes, Vyriausybės vertinimu, dabartinė išmokų sistema sudaro situacijas, kai socialinės išmokos kai kuriais atvejais viršija galimas pajamas iš darbo, taip mažindamos motyvaciją įsidarbinti.

Reforma numato:

- Integracijos išmoka bus mokama pirmuosius 5 metus po pabėgėlio įsikūrimo savivaldybėje. Šiuo laikotarpiu pabėgėliai neturės teisės į atskirą socialinę paramą ir būsto išmokas tiek savivaldybių, tiek valstybės lygmeniu. Daugumai asmenų tai reikš mažesnę paramą nei dabar, tačiau dirbant gaunama grąža bus didesnė.

- Išmoka bus nustatoma individualiai pagal konkrečius tarifus, atsižvelgiant į šeiminių padėčių, vaikų skaičių, amžių ir gyvenamąją savivaldybę. Numatyti vaikų priedai ir papildomas pragyvenimo priedas vienišioms tėvams.

- Išmoka bus mažinama atsižvelgiant į turimą turta, gaunamas darbo pajamas ir švietimo ar studijų paramą.

- Po 1 ir 3 metų numatytas automatinis išmokos mažinimas, siekiant padidinti spaudimą įsidarbinti.

- Įvadinė programa bus tęsiama, tačiau pervadinta į integracijos programą. Asmenims, kurie baigę integracijos programą neįsidarbina ir nepradedą mokytis, bus taikoma aktyvumo (veiklos) pareiga. Nepateisinamas nedalyvavimas programoje ar veiklose lems išmokos mažinimą.

Išvados

Norvegijos demografinis senėjimas didina struktūrinį darbo jėgos poreikį.

Gimstamumo didinimui būtinos kompleksinės priemonės – spartesnis jaunų žmonių įsitvirtinimas suaugusiųjų gyvenime, stipresnės sveikatos paslaugos ir lankstesnis darbo bei šeimos gyvenimo derinimas.

Imigracija išlieka pagrindiniu gyventojų augimo šaltiniu.

Migracijos politika aiškiai griežtėja, ypač prieglobsčio ir nuolatinio gyvenimo srityse.

Ukrainos pabėgėlių režimas palaipsniui pereina nuo išimtinės prie ilgalaikės migracijos politikos.

Politinis diskursas migracijos atžvilgiu vis labiau orientuojamas į nacionalinio saugumo ir sistemos tvarumo argumentus.

Šaltiniai

[Migration and Integration 2024 -2025, Report for Norway to the OECD](#)

[Hvordan går det med integreringen i Norge? 2025](#)

[Norway's 2024 national population projections](#)

[Causes, consequences and measures related to low birth rates](#)

[Norway opens for asylum reception centres abroad – NRK Urix – Foreign news and documentaries](#)

[Arina Aamir \(Conservative Party\) fears "ghettoization" in Norway – NRK Norway – Overview of news from different parts of the country](#)

Want to throw out criminals before they have done anything wrong

The Labour government announces a complete restructuring: Activity duty and cuts in benefits to get more refugees into work - regjeringen.no

Parengė:

Lietuvos ambasados Norvegijoje patarėja

Neringa Urbonienė

2026 03 05